ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ. Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _10_

«_27_» _նոյեմբեր_ 2023_ թ

_ՄՀ/մ- 003 Անձի հոգեբանական անվտանգության հիմնախնդիրներ__ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 031301.00.7 Հոգեբանություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 031301.07.7 Անձի հոգեբանություն և հոգեբանական խորհրդատվություն__
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ ________Մագիստրատուրա________
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ __Մանկավարժության և հոգեբանության__
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ _______հեռակա___________________________
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա __II կուրս, _1-ին կիսամյակ_____________
հեռակա ___________________________________

Դասախոս(ներ)՝ _Վանանե Միրզոյան _____________________
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ_mirzoyan900@gmail.com_____

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում …………………………………	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները ………………………………………	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները ……………………………………………	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ……………………………………	…
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների …………………………………………………	…
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը …………………………………………………	…
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ……………………………………	…
8.	Դասավանդման մեթոդներ………………………………………………………	…
9.	Ուսումնառության մեթոդները …………………………………………………	…
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ………………………………………………………………………	…
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ…………………	
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ………………………………………	…
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	…
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ………………………………………………	…
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………………………………………	…
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ……….	…
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում…………………	…
14.	Գնահատում……………………………………………………………………	…
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում…………………………………	…
14.2.	Հարցաշար………………………………………………………………	…
14.3.	Գնահատման չափանիշներ………………………………………………	…
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ………………………………………	…

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Անձի հոգեբանական անվտանգություն» դասընթացը կարևորվում է հոգեբանության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է Հոգեբանություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

1. գիտելիքներ հաղորդել անձի և միջավայրի անվտանգության պահպանման վերաբերյալ,
2. պատկերացումներ ձևավորել հոգեբանական տրավմայի, սթրեսի պաթոլոգիկ հետևանքների, զոհերի և ահաբեկիչների վերաբերյալ,
3. սովորեցնել կիրառել ձեռք բերած գիտելիքները հոգեբանական խորհրդատվական աշխատանքներում, արտակարգ իրավիճակներում:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել պահմանել անձի հոգեբանական անվտանգությունը առօրյա կյանքում և արտակարգ իրավիճակներում:
- Բացատրել վարքի կանոնները արտակարգ իրավճակներում:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին ցուցաբերել հոգեբանական օգնություն դժբախտ պատահարների և արտակարգ իրավիճակների ժամանակ:
- Զանգացնել ուսանողների մոտ արագ կողմնորոշվելու, վերլուծելու և արձագանքելու հմտությունը:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Անձի հոգեբանական անվտանգություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների տարրական գիտելիքները ընդհանուր հոգեբանությունից, հուզակամային ոլորտի հոգեբանությունից, սոցիալական հոգեբանությունից, հոգեդիագնոստիկայից, ինչպես նաև վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու հմտությունների առկայությունը:

Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Անձի հոգեբանական անվտանգություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա դասընթացի հիմնական հասկացությունները,
2. իմանա հոգեբանական գործոնների դերը անձի հոգեկան և ֆիզիկական առողջության պահպանման գործում
3. կարողանա վերլուծել տեսական մոտեցումները հոգեբանական անվտանգության վերաբերյալ,
4. կարողանա կիրառել տեսական գիտելիքները պրակտիկայում,

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

5. կարողանա ցուցաբերել հոգեբանական օգնություն ճգնաժամային և արտակարգ իրավիճակներում
6. տիրապետի անձի և միջավայրի հոգեբանական անվտանգության հնարքներին և տեխնիկաներին:

1. **Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.**

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն

ԳԿ2 կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն

ԳԿ3 հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ-1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն

ԱԿ-2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները

ԱԿ-3 համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը

ԱԿ-4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն

ԱԿ-5 հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները

ԱԿ-6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները:

4. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].**

«Անձի հոգեբանական անվտանգություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել իր մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և հոգեբանության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

5. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		

Աշխատանքի տեսակը		ժամաքանակ
Դասախոսություն		8
Գործնական աշխատանք		8

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		8
Ինքնուրույն աշխատանք		
Ընդամենը		
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		քննություն

6. **Ուսումնական աշխատանքների տեսակները**[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

- <u>Ռեֆերատ</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- <u>Գործարար խաղեր</u> – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- <u>Էսսե</u> – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- <u>Կլոր սեղան</u> – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- <u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- <u>Նախագծերի մեթոդ</u> – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- <u>Հարցի նախապատրաստման մոդել</u> –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- <u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u> – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- <u>Աշխատանքային տետր</u> – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- <u>Հարցազրույց</u> – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարզապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

7. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

վերլուծություն, գործարար խաղեր….

8. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

[7] Ներկայացված են օրինակներ։ Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել։

9. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Անձի հոգեբանական անվտանգության առարկան, խնդիրները:	2				
2.	Արտակարգ իրադրություն հասկացությունը, դրանց դասակարգումը:			2		
3	Մարդը՝ որպես սթրեսային իրավիճակների սուբյեկտ:				2	
4	Անձի հոգեվիճակը արտակարգ իրադրություններում:	2		2		
5	Հետտրավմատիկ սթրեսային խանգարումներ:	2				
6	Վիկտիմոլոգիայի հիմունքները:				2	
7	Աhաբեկչությունը որպես ժամանակակից հասարակության սոցիալ-հոգեբանական հիմնախնդիր:				2	
8	Ինքնապաշտպանությունը որպես վարքի դեզադապտիվ եղանակ ճգնաժամային իրավիճակներում:				2	
9	Հոգեբանի աշխատանքը ծայրահեղ իրադրություններում:			2		
10	Հոգեբանական դեբրիֆինգ:	2		2		

[8] Նման է օրացուցային պլանին

ԸՆԴԱՄԵՆԸ		8		8		8

10. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Антипов В.В. Психологическая адаптация к экстремальным ситуациям. – М.: Владос– 174с.	2004
2.	Безопасность жизнедеятельности: Учебник для вузов, 2-е изд. Под редакцией Михайлова Л.А. – СПб.: Питер-461с.	2012
3.	Грачёв Г.В. Информационно-психологическая безопасность личности-состояние и возможности психологической защиты.	
4.	Малкина-Пых И.Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях. - М.: Изд-во ЭКСМО-960с.	2005
5.	Психологическая безопасность: учеб.пособие /Л.А.Михайлов, В.П.Соломин, Т.В.Маликова, О.В.Шатрова. – М.: Дрофа– 284с.	2008
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Психология мотивации и эмоций/Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.В. Фаликман.-М.: ЧеРо, с.384-398.	2002
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	https://shelter-tranzit.ru/wp-content/uploads/2018	
2.	https://www.mirniy.ru/info/anti_terror/5214-socialnaya-psihologiya-terrorizma-preventivnye-mery-protivodeystviya.html	
3.	https://fcprc.ru/value-of-life/prichiny-motivy-simptomy-vidy-suitsidalnogo-povedeniya/	

10.Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

10.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	Անձի հոգեբանական անվտանգության առարկան, խնդիրները:	Հասկացություն հոգեբանական անվտանգության մասին:	2	ՊԳ2,3,4,5
2.	Անձի հոգեվիճակը արտակարգ իրադրություններում:	Խուճապ: Սթրես: Ֆրուստրացիա: Կոնֆլիկտ: Ճգնաժամ:	2	ՊԳ4,5 ԼԳ1
3.	Հետտրավմատիկ սթրեսային խանգարումներ:	Հետտրավմատիկ սթրեսային խանգարման ախտորոշման չափորոշիչները: Հոգեբանական տրավմա ապրած մարդկանց դասակարգումը:	2	ՊԳ1,2,5
4.	Հոգեբանական դեբրիֆինգ:	Դեբրիֆինգի նպատակը, խնդիրները: Դեբրիֆինգի փուլերը	2	ՊԳ2,4

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

10.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Արտակարգ իրադրություն հասկացությունը, դրանց դասակարգումը:	Արտակարգ իրադրություն հասկացությունը: Վտանգավոր իրադրություններ: Դժբախտ պատահարներ: Էքստրեմալ իրադրություն:	2	հարցում, քննարկում	ՊԳ2,3,4,5
2.	Անձի հոգեվիճակը արտակարգ իրադրություններում:	Խուճապ: Սթրես: Ֆրուստրացիա: Կոնֆլիկտ: Ճգնաժամ:	2	հարցում, քննարկում, բանավիճային ինտերակցիա	ՊԳ4,5 ԼԳ1
3.	Հոգեբանի աշխատանքը ծայրահեղ իրադրություններում:	Հոգեբանական օգնության սկզբունքները: Աղետներից և նվթարներից տուժածների առանձնահատկությունները: Հոգեկան ռեակցիայի փուլերը աղետների ժամանակ:	2	հարցում, քննարկում, բանավիճային ինտերակցիա	ՊԳ4,5
4.	Հոգեբանական դեբրիֆինգ:	Դեբրիֆինգի նպատակը, խնդիրները: Դեբրիֆինգի փուլերը:	2	քննարկում, բանավիճային ինտերակցիա	ՊԳ2,4

10.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն [11]
1.	Մարդը՝ որպես սթրեսային իրավիճակների սուբյեկտ:	Սթրեսի զարգացման և հարմարվելու փուլերը:	2	բանավոր հարցում, քննարկում	ԼԳ1
2.	Վիկտիմոլոգիայի հիմունքները:	Վիկթիմոլոգիայի մակարդակները: Զոհի հոգեբանական բնութագիրը: Զոհերի դասակարգումը: Բռնության տեսակները և ձևերը: Վիկթիմային հոգեթերապիա:	2	բանավոր հարցում, քննարկում	ԷԱ1
3.	Ահաբեկչությունը որպես ժամանակակից հասարակության սոցիալ-հոգեբանական հիմնախնդիր:	Ահաբեկչության պատճառները: Պատանդների վարքի կանոնները:	2	բանավոր հարցում, քննարկում	ԷԱ2
4.	Ինքնասպանությունը որպես վարքի դեզադապտիվ եղանակ ճգնաժամային իրավիճակներում:	Ինքնասպանության պատճառները: Ինքնասպանության տեսակները:	2	բանավոր հարցում, քննարկում	ԷԱ3

10.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն4
[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Անձի վարքը և նրա հոգեբանական անվտանգությունը ամբոխում	Ամբոխի տեսակները, վարքի տեսակները	Զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր	
2.	Հոգեկան գործընթացների պաթոլոգիական փոփոխությունները ծայրահեղ իրադրություններում	Հուզակամային և ճանաճողական գործընթացների փոփոխությունները ծայրահեղ իրադրություններում	Զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Բավավոր	

11. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Պռոեկտոր, Smartboard
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչներ
Համակարգչային ծրագրեր	PowerPoint
Այլ	

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

12. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

12.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

12.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

12.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Անվտանգություն և հոգեբանական անվտանգություն հասկացությունները հոգեբանության մեջ
2. Հոգեբանական անվտանգության ցուցանիշները
3. Անձի անվտանգության հիմնախնդիրը հոգեբանական ուղղություններում

---

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

4. Հոգեկան առողջության չափանիշները
5. Դեռահասի հոգեբանական անվտանգությունը
6. Անձի հոգեբանական անվտանգությունը ընտանիքում
7. Հոգեբանական անվտանգությունը ծերունական տարիքում
8. Ռիսկ հասկացությունը հոգեբանության մեջ
9. Վտանգավոր իրադրությունը և վտանգի տեսակները
10. Անձի հոգեբանական անվտանգությունը տարբեր տարիքային փուլերում
11. Երեխայի հոգեբանական անվտանգության արտաքին և ներքին սպառնալիքները
12. Երեխայի հոգեբանական անվտանգությունը ընտանիքում
13. Ինֆորմացիայի արտաքին և ներքին սպառնալիքները
14. Կրթական միջավայրի սպառնալիքներն ու հոգեբանական անվտանգության սկզբունքները
15. Կրթական միջավայրի հոգեբանական անվտանգությանը սպառնացող ռիսկերը
16. Կոմֆորտը՝ որպես կրթական միջավայրի հոգեբանական անվտանգության կարևոր բաղադրիչ
17. Մասնագիտական գործունեությունը և անձի հոգեբանական անվտանգությունը
18. Մասնագիտական դեֆորմացիա հասկացությունը
19. Մասնագիտական այրման պատճառներն ու հետևանքները
20. Ինֆորմացիոն միջավայրի առանձնահատկությունները
21. Ինֆորմացիայի ընկալումը անձի կողմից, «կարևոր լուրերի» բնութագրերը
22. Հոգեբանական պաշտպանական մեխանիզմները
23. Հումորի տեսություններն ու տեսակները
24. Հումորի ոճերը ըստ Ռ. Մարտինի
25. Բռնության էությունը և տեսակները
26. Բռնավորի հոգեբանական բնութագիրը
27. Բռնությունը ընտանիքում և աշխատավայրում
28. Ընտանիքի և դաստիարակության դերը բռնության դրսևորման գործում: Ընտանեկան բռնության ցիկլիկ տեսությունը
29. Բռնությունը հեռուստատեսությամբ և դրա հետևանքները
30. Զոհի հոգեբանական բնութագիրը, զոհերի տեսակները
31. Վիկտիմոլոգիայի ծագումը, առարկան, թերապևտիկ աշխատանքի ձևերը
32. Ահաբեկչության պատճառներն ու ձևերը
33. Ահաբեկչի հոգեբանական բնութագիիրը
34. Ինքնասպանության պատճառներն ու տեսակները
35. Ինքնասպանության պատճառները դեռահասության տարիքում
36. Մասսայական հոգեբանական երևույթները և դրանց ազդեցությունը անձի անվտանգության վրա
37. Վարակումը, բամբասանքը և հասարակական կարծիքը՝ որպես մասսայական հոգեկան երևույթներ
38. Խուճապը, դրա տեսակները

39. Հոգեբանական օգնության առանձնահատկությունները ծայրահեղ իրադրություններում
40. Հոգեթերապևտիկ աշխատանքը տուժածների հետ
41. Սթրեսը որպես հոգեբանական վտանգավոր իրավիճակ
42. Դեբրիֆինգի նպատակն ու խնդիրները
43. Դեբրիֆինգի փուլերը

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկված հարցեր.**

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկվող թեմաները.**

12.4. Գնահատման չափանիշները[16].

- Տեսական գիտելիքները 20:
- Գործնական աշխատանքները 20:
- Լաբորատոր աշխատանքները 20:
- Ինքնուրույն աշխատանքը 20:

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 031301.00.7 Հոգեբանություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 031301.07.7 Անձի հոգեբանություն և հոգեբանական խորհրդատվություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ ________Մագիստրատուրա________

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՄՀ/մ- 003 Անձի հոգեբանական անվտանգության հիմնախնդիրներ**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	8
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	8
			Գործնական աշխատանք	8
	Ինքնուրույն	126		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Գիտելիքներ հաղորդել անձի և միջավայրի անվտանգության պահպանման վերաբերյալ, պատկերացումներ ձևավորել հոգեբանական տրավմայի, սթրեսի պաթոլոգիկ հետևանքների, զոհերի և ահաբեկիչների վերաբերյալ, սովորեցնել կիրառել ձեռք բերած գիտելիքները հոգեբանական խորհրդատվական աշխատանքներում, արտակարգ իրավիճակներում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* ✓ հոգեբանական անվտանգություն, հոգեբանական պաշտպանվածություն, սոցիալապես անվտանգ վարք հասկացությունները, ✓ հոգեբանական գործոնների դերը հոգեկան և ֆիզիկական առողջության պահպանման գործում: *Հմտություն* ✓ վերլուծել տեսական մոտեցումները հոգեբանական անվտանգության վերաբերյալ, ✓ կիրառել տեսական գիտելիքները պրակտիկայում, ✓ ցուցաբերել հոգեբանական օգնություն ճգնաժամային և արտակարգ իրավիճակներում: *Կարողունակություն* ✓ անձի և միջավայրի հոգեբանական անվտանգության հնարքներին և տեխնիկաներին:			

Դասընթացի բովանդակությունը	ԹԵՄԱ 1. Անձի մոտեցումները: Հոգեբանական անվտանգության ցուցանիշները: ԹԵՄԱ 2. Արտակարգ իրադրություն հասկացությունը, դրանց դասակարգումը: Արտակարգ իրադրություն հասկացությունը: Վտանգավոր իրադրություններ: Դժբախտ պատահարներ: Էքսվիզիտային իրադրություն: ԹԵՄԱ 3. Մարդը՝ որպես սթրեսային իրավիճակների սուբյեկտ: Սթրեսի զարգացման և հարմարվելու փուլերը: ԹԵՄԱ 4. Անձի հոգեվիճակը արտակարգ իրադրություններում: Խուճապ: Սթրես: Ֆրուստրացիա: Կոնֆլիկտ: Ճգնաժամ: ԹԵՄԱ 5. Հետտրավմատիկ սթրեսային խանգարումներ: Հոգեկան տրավմայի բնութագրիչները: Հետտրավմատիկ սթրեսային խանգարման ախտորոշման չափորոշիչները: Հետտրավմատիկ սթրեսի հոգեպաթոլոգիկ հետևանքները: Հոգեբանական տրավմա ապրած մարդկանց դասակարգումը: ԹԵՄԱ 6. Վիկտիմոլոգիայի հիմունքները: Վիկթիմոլոգիայի մակարդակները: Զոհի հոգեբանական բնութագիրը: Զոհերի դասակարգումը: Բռնության տեսակները և ձևերը: Վիկթիմային հոգեթերապիա: ԹԵՄԱ 7. Ահաբեկչությունը որպես ժամանակակից հասարակության սոցիալ-հոգեբանական հիմնախնդիր: Ահաբեկչության պատճառները: Պատանդների վարքի կանոնները: ԹԵՄԱ 8. Ինքնասպանությունը որպես վարքի դեզադապտիվ եղանակ ճգնաժամային իրավիճակներում: Ինքնասպանության պատճառները: Ինքնասպանության տեսակները: ԹԵՄԱ 9. Հոգեբանի աշխատանքը ծայրահեղ իրադրություններում: Հոգեբանական օգնության սկզբունքները: Աղետներից և նվթարներից տուժածների առանձնահատկությունները: Հոգեկան ռեակցիայի փուլերը աղետների ժամանակ: ԹԵՄԱ 10.Հոգեբանական դեբրիֆինգ: Դեբրիֆինգի նպատակը, խնդիրները: Դեբրիֆինգի փուլերը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքներին հասնելու ընթացքի գնահատում՝ 1.Մասնակցությունը դասընթացին(ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20 միավոր) • Գնահատման մեթոդը՝ -հաճախումների հաշվառում • Գնահատման չափանիշը -ներկայություն 2.Մասնակցությունը գործնական աշխատանքներին(ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20 միավոր) • Գնահատման մեթոդը՝ -մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին -բանավոր հարցման արդյունքների հաշվառում 3.Ինքնուրույն աշխատանքներ (ընդհանուր գնահատականի 10%-ը կամ 10միավոր) • Գնահատման մեթոդը՝ -ռեֆերատների կատարում

	-դիտարկվող նյութի մասնագիտական վերլուծության ներկայացման որակ, -արևմտահայերեն տեքստերի վերլուծական բնույթի աշխատանքների ստուգում: 4.Գործնական հմտություններ(ընդհանուր գնահատականի 10%-ը կամ 10միավոր) • Գնահատման մեթոդը՝ -Միավորը տրվում է ուսանողին գործնական հանձնարարություններից դրական գնահատական ստանալու դեպքում:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Антипов В.В. Психологическая адаптация к экстремальным ситуациям. – М.: Владос– 174с. 2. Безопасность жизнедеятельности: Учебник для вузов, 2-е изд. Под редакцией Михайлова Л.А. –СПб.: Питер-461с. 3. Грачёв Г.В. Информационно-психологическая безопасность личности-состояние и возможности психологической защиты. 4. Малкина-Пых И.Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях. - М.: Изд-во ЭКСМО-960с. 5. Психологическая безопасность: учеб.пособие /Л.А.Михайлов, В.П.Соломин, Т.В.Маликова, О.В.Шатрова. – М.: Дрофа– 284с. Լրացուցիչ 1. Психология мотивации и эмоций/Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.В. Фаликман.-М.: ЧеРо, с.384-398.